

Güçlü Yönler Öz-yeterlik Ölçeğinin Türkçe Versiyonunun Psikometrik Özellikleri¹

DOI: 10.26466/opus.587269

*

Hakan Sarıçam* - Abdullah Mert** - İsmail Çelik***

* Doç. Dr. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kütahya / Türkiye

E-Posta: hakansaricam@gmail.com

ORCID: [0000-0002-8723-1199](https://orcid.org/0000-0002-8723-1199)

** Dr. Öğr. Üyesi, Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Uşak/ Türkiye

E-Posta: abdullahmert@gmail.com

ORCID: [0000-0003-0653-2297](https://orcid.org/0000-0003-0653-2297)

*** Dr. Öğr. Üyesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ağrı/ Türkiye

E-Posta: icelik@agri.edu.tr

ORCID: [0000-0002-6612-9224](https://orcid.org/0000-0002-6612-9224)

Öz

Bu çalışmada, Güçlü Yönler Öz-yeterlik Ölçeğinin (GYÖYÖ) Türk katılımcılarda geçerlik ve güvenilirliğini test etmek ve psikometrik özelliklerini incelemek amaçlanmıştır. Araştırma kapsamına yaşları 18 ile 39 arasında değişen üç farklı çalışma grubunda yer alan toplam 416 (252+154+110) katılımcı alınmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonuçlarına göre SMKBO'nün Türkçe formunun orijinalindeki gibi tek boyuta sahip olduğu ve bu tek boyutlu yapının ölçtüğü özellikle ilgili toplam varyansın %64'ünü açıkladığı görülmüştür. Doğrulayıcı faktör analizi sonucu ölçeğin uyum iyiliği değerleri $\chi^2/sd=1.94$ RMSEA= .054, AGFI=95, CFI=95, GFI=96, IFI=96, RFI=.96 ve SRMR=.046 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca madde faktör yükleri .64 ile .76 arasında sıralanmaktadır. Benzer ölçek (ölçüt) geçerliği çalışmasında, GYÖYÖ ile Psikolojik Sağlamlığı Değerlendirme Ölçeği ve Kısa Azim Ölçeği arasında sırasıyla $r= .58, .59$ pozitif ilişkiler tespit edilmiştir. Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı $\alpha=.94$ olarak bulunmuştur. Düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları .67 ile .82 arasında değişmektedir. Tüm bu sonuçlar, Güçlü Yönler Öz-yeterlik Ölçeğinin Türkiye'deki üniversite öğrencilerinde ve öğretmenlerinde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Güçlü yönler, Yetenek, Bilgi, Beceri, Öz-yeterlik, Ölçek uyarlama

¹ Bu çalışmanın bir bölümü 9-11 Mart tarihlerinde Mardin'de gerçekleştirilen 1.Uluslararası İKSAD Sosyal Bilimler Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur

The Psychometric Properties of the Turkish Version of Strengths Self Efficacy Scale

*

Abstract

In this study, it is aimed to test the reliability and validity of Strengths Self Efficacy (SSES) Scale in Turkish people and to examine its psychometric properties. Three study groups were conducted among a total of 416 (252+154+110) Turkish participants aged from 18 to 39. According to explanatory factor analysis results, it was found that the Turkish form of the SSES had one-dimension just like the original version and the unidimensional scale explained 64% of variance related to the attribute it measured. In confirmatory factor analysis, fit index values were found as $\chi^2/df=1.94$ RMSEA= .054, AGFI=95, CFI=95, GFI=96, IFI=96, RFI=.96, and SRMR=.046. Factor loadings ranged from .64 to .76. In the concurrent validity, the SSES had significant relationships with the Resilience Appraisal Scale and the Short Grit Scale ($r= .58, .59$, respectively). Cronbach alpha internal consistency coefficient was found as $\alpha=.94$. Corrected item-total correlations ranged from .67 to .82. Overall results demonstrated that Strengths Self Efficacy Scale can be used for university students and teachers in Turkey as a valid and reliable instrument.

Keywords: Strengths, Talent, Knowledge, Skill, Self-efficacy, Scale adaptation

Giriş

Günümüz şartları ve hızla değişen dünyada, gerek eğitim ortamında gerekse iş hayatında bireysel farklılıkların esas alındığı performans değerlendirmelerde bireylerin kendini göstermesi için güçlü yönleri ve bunlara yönelik farkındalığı daha değerli hale gelmiştir. Pozitif psikolojiyle belirgin hale gelen güçlü yönler öznel zindelik, tutku ve motivasyonu harmanlayarak akademik başarı ve iş performansında önemli etkiye sahiptir (Biswas-Diener, 2010; Dubreuil, Forest ve Courcy, 2014). Bireyin yetenek, bilgi ve becerisini kullanarak ortaya koyduğu performans, bireyin kendine yönelik inanç ve güveninin eyleme koyulmuş halidir (Tsai, Chaichanasakul, Zhao, Flores ve Lopez, 2014).

Albert Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı'nda önemini vurguladığı öz-yeterlilik (Bıkmaz, 2004; Ekici, 2009; Schunk ve Pajares, 2010; Senemoğlu, 2009), bireyin özüne ilişkin pozitif kavramlardan bir diğeridir. Bandura'ya (1977) göre öz-yeterlilik, bireyin kendine verilen görevleri veya davranışları başarılı bir şekilde yerine getireceğine dair kendi yeteneklerine olan güvenidir. Öz-yeterlilik; görevlerin yerine getirilmesindeki başarıya yeteneği ve güven duygusu (Devonport ve Lane, 2006; Jinks ve Morgan, 1999; Schunk, 1991), bireyin kendisiyle ilgili beklentileri ve çabalarının sonuçlarına olan inancı (Choi, 2005; Pajares, 1996; Schunk, 1991) şeklinde tanımlanmaktadır. Schunk ve Pajares (2010) öz-yeterliliğin, bireyin önceki deneyimlerinden bağımsız olarak düşünülemediğini ifade etmiş ve bireylerin eyleme geçmesinin ardındaki en önemli kaynağın öz-yeterlilik inancı olduğunu vurgulamıştır (Açıkgöz, 2000). Öz-yeterlilik inancının bireyin deneyimleri ile şekillenip gelişebileceği ve bu kavramın başarı, motivasyon, öz düzenleme, duygulanım ve psikolojik stres gibi değişkenlerle ilişki içinde olabileceği düşünüldüğünde bu kavramın, klinik psikolojiden örgüt psikolojisine kadar birçok alanda çalışma konusu olarak kendine yer bulduğu söylenebilir (Daniels ve Larson, 2001; DiClemente, Fairhurst ve Piotrowski, 1995; Luszczynska, Mohamed ve Schwarzer, 2005; Maddux, ve Rogers, 1983; Ramos-Sánchez ve Nichols, 2007; Sakız, Ekinci ve Sarıçam, 2019; Sarıçam, ve Sakız, 2014; Stajkovic ve Luthans, 1998a; Wood ve Bandura, 1989). Öz-yeterliliğin karar verme üzerindeki etkisi düşünüldüğünde bu inancın birçok davranışın yordayıcısı olduğu

söylenbilir (Bandura, 1990; Lopez ve Lent, 1992; Sakız vd., 2019; Sarıçam, 2015; Stajkovic ve Luthans, 1998b; Verroen, Gutteling ve DeVries, 2013).

Bireyin kendine ve kapasitesine olan inancı üzerine temellendirilen öz-yeterlilik teorisinin (Coulibaly ve Karsenti, 2013) eğitimde sınıf ortamında uygulamaya konulmasının öğrencilerin öğrenmeleri üzerinde önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir (Devonport ve Lane, 2006; Lorsbach ve Jinks, 1999; Tiyuri, Saberi, Miri, Shahrestanaki, Bayat ve Salehiniya, 2018). 417 ortaöğretim öğrencisi ile yapılan bir çalışmada öz-yeterliliğin kariyer kararı verme boyutunun öğrencilerin sosyal destek ve benlik saygısı üzerinde anlamlı düzeyde pozitif bir etkisinin olduğu görülmüştür (Mert, Duman ve Kahraman, 2019). Bireyin başarıya ulaşmada sadece performansı değil başarabileceğine olan inancı da başarısını etkilemektedir (Gangloff ve Mazilescu, 2017). Öz-yeterlilik inancı yüksek olan bireyler düşük olanlara göre bir görevi yerine getirmede daha çok çaba gösterir ve bu da performansı ve sonucu olumlu yönde etkiler (Askar ve Davenport, 2009; Bandura, 1977; Basım, Korkmazıyürek ve Tokat, 2008). Fakat bireyin öz-yeterliliğine olan inancı aslında onun sahip olduğu gizil güç ve kapasitesinden ziyade buna olan inancıdır yani bireyin sahip olduklarıyla sahip olduğunu düşündükleri arasında farklılıklar bulunabilir (Bolat, 2011; Luszczynska, Scholz ve Schwarzer, 2005). Mesela öz-yeterliliği düşük bireyler yerine getirilmesi gereken bir görevde ya da sorumlulukta gerekli beceriye sahip olsa bile harekete geçemezken (Bandura, 1986; Ekici, 2009; Kotaman, 2008; Yıldırım ve İlhan, 2010;), öz-yeterliliği yüksek olan birey daha fazla sorumluluk alarak harekete geçecek ve o görev ve sorumluluğu tamamlayacaktır (Bandura, 2002; Kiremit, 2006). Yine düşük öz-yeterlilik düzeyine sahip bireyler karşı karşıya kaldıkları problemler karşısında direnmeyip çabuk vazgeçerken yüksek öz-yeterlilik düzeyine sahip bireyler, problem çözme ve baş etme konusunda geliştirici özelliklere sahiptir (Aktamış, Kiremit ve Kubilay, 2016; Basım vd., 2008; Pajares, Johnson ve Usher, 2007). Fakat öz-yeterliliğin başarıya ulaşmada tek etkili faktör olduğu söylenemez (Yılmaz, Gürçay ve Ekici, 2007). Öz-yeterliliğin geliştirilebilir bir yetenek olduğu düşüldüğünde performansı, dolaylı yaşantılar, sözel ikna, duygusal ve fiziksel durumlar etkisi yadsınmaz. Bireyin doğrudan olumlu ve olumsuz kendi yaşantıları, model aldığı bireylerin yaşantıları, problemin üstesinden gelip gelemeyeceğine ilişkin söz ve

nasihatler ve içinde bulunduğu duygusal, fiziksel durum öz-yeterliği etkileyen ve gelişmesine yardımcı olan kaynaklardır (Korkmaz, 2009; Kurbanoglu, 2004). Bununla birlikte bireyin olumlu duyguları daha yoğun yaşamaması, öz-yeterliği güçlendirirken olumsuz duygular öz-yeterlilik üstünde zayıflatıcı bir etkiye sahiptir (Çapa Aydın, Uzuntiryaki, Temli ve Tarkin, 2013). Bireyi başarıya götüren bir başka motivasyon kaynağı umuttur (Snyder, Shorey, Cheavens, Pulvers, Adams ve Wiklund, 2002).

Tüm bunların yanı sıra bireyin sahip olduğu yetenek, bilgi ve beceri gibi özellikler bir davranışı yerine getirmede bireyin gösterdiği üst düzey performansla ilişkilidir. Pozitif psikolojide güçlü yönler olarak belirtilen bu özellikler, öz-yeterliğin güçlendirilmesinde kendilik algısına ilişkin farkındalık ve inancın önemini vurgulamakta önemli yer tutar (Clifton ve Harter, 2003; Dubreuil, Forest ve Courcy, 2014). Zimmerman (1995), öz-yeterliğin fiziksel veya psikolojik özelliklerden ziyade bireyin kendine inanması konusundaki yargılarını içerdiğini, öz-yeterliğin çok boyutlu bir kavram olduğunu ve her alandaki öz-yeterlilik inancının bir diğerinden farklı olduğunu, bireyden bireye sınırlık ve farklılık içerebileceğini ve performans düzeyinin standart ölçme araçlarıyla ölçülebileceğini vurgulamıştır (Bıkmaz, 2004). Bu sebepten, öğrenci gelişimini destekleyen yaşantıların araştırılması ve bireysel yeteneklerin istendik biçimde açığa çıkarılmasını hedefleyen güçlü yönlü eğitim ilkelerinin uygulamaya konulması öz-yeterlilik açısından önemli bir yere sahiptir (Lopez ve Louis, 2009).

Bireyin kendi yetenek, bilgi ve becerilerinin farkına varıp; üst düzeyde anlama ve örgütlenme performansı göstermesi için ona gereken fırsatları sağlamak güçlü yönler temelli gelişim modelinin esaslarından (Clifton ve Anderson, 2002; Hodges ve Clifton, 2004). Güçlü yönlerle ilişkin farkındalık, iş performansını arttırmak için pozitif sermaye olmasının (Hodges ve Asplund, 2010) yanı sıra umut, mutluluk, öznel iyi oluş ve yaşam doyumunun da önemli bir bileşenidir (Lane ve Chapman, 2011; Littman-Ovadia ve Steger, 2010; Peterson, Ruch, Beermann, Park ve Seligman, 2007). Clifton Güçlü Yönler Bulucu Envanteri (Asplund, Lopez, Hodges ve Harter, 2007) ile Tsai vd. (2014) tarafından geliştirilen Güçlü Yönler Öz-Yeterlik Ölçeği gibi güçlü yönleri belirleme ve değerlendirme araçları bu yönlerin ortaya çıkarılması, keşfedilmesi veya kullanılmasında fayda sağlayacağı aşikârdır (Lane ve Chapman, 2011). Linley, Woolston ve Biswas-Diener (2009) güçlü yönler öz-yeterliliğinin bir liderlik özelliği olduğunu

ve koçluk eğitimiyle bireylerde bu yönlerin geliştirilebileceğini vurgulamıştır. Bireylerin güçlü yönlerine odaklanma ve kendi kendilerine yeterlik inançlarını geliştirmede koçluk hizmetleri ve kariyer danışmanlığı gibi pozitif psikoloji temelli müdahalelerin katkısının büyük olacağı (Biswas-Diener, 2010; Biswas-Diener, Kashdan ve Minhas, 2011; Linley vd., 2009); bunun için güçlü yönlerle ilişkin öz-yeterlilik inancının saptanması geçerli ve güvenilir psikometrik ölçüm araçlarıyla gerçekleştirilebileceği düşünüldüğünde, Güçlü Yönler Öz-Yeterlilik Ölçeğinin ulusal literatüre önemli katkı sağlayacağı söylenebilir. Bu çalışmanın amacı Güçlü Yönler Öz-yeterlilik Ölçeğinin (GYÖYÖ) Türk katılımcılarda geçerlik ve güvenilirliğini test etmek ve psikometrik özelliklerini incelemektir.

Yöntem

Katılımcılar

Araştırmanın üç farklı çalışma grubunu Ağrı, Uşak ve Kütahya illerinde bulunan öğretmenler ve üniversite öğrencilerinden oluşan toplamda 416 katılımcı oluşturmuştur. İlk grubun 117'si erkek, 135'i kadın (n=252); ikinci grubun 105'i kadın, 49'u erkek (n=154); üçüncü grubun 72'si kadın ve 38'i erkek (n=110) olup; tüm katılımcıların yaşları 18 ile 39 arasında değişmektedir.

Veri toplama araçları

Güçlü Yönler Öz-yeterlilik Ölçeği (GYÖYÖ): Orijinal versiyonu kariyer danışmanlığı alanında kullanılsın diye Tsai vd. (2014) tarafından bireylerin algıladığı becerileri değerlendirebilmek için geliştirilen GYÖYÖ'ü 11 maddeden oluşan tek boyutlu bir ölçme aracıdır. Ölçek kendini değerlendirmeye yönelik 11'li (0=Hiç güvenmem----- 5=Orta düzeyde güvenirim----10=Tamamıyla güvenirim) derecelendirmeye sahip Likert tipi bir ölçme aracıdır. Ölçekten en düşük 0 puan en yüksek 110 puan alınabilmektedir. Artan puanlar güçlü yönlerle yönelik öz-yeterlilik inancının arttığını göstermektedir. Ölçeğin yapı geçerliği AFA ve DFA ile incelenmiştir. İlk aşamada 275 yetişkinden elde edilen verilere AFA yapılmış ve sonuçta tek boyutlu bir yapı elde edilmiştir. Bu yapının Cronbach alfa iç

tutarlık güvenilirlik katsayısı .96 bulunmuştur. Daha sonra AFA'da ortaya çıkan yapı için 302 yetişkinden elde edilen veriye DFA yapılmış ve yapının doğrulandığı tespit edilmiştir. Ölçeğin benlik saygısı ve yaşam doyumunu ile orta düzeyde pozitif ilişkiler; sosyal istenirlik ile düşük düzeyde negatif ilişki tespit edilmiştir. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık güvenilirlik katsayısı ise .95 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca test tekrar test güvenilirliği için 3 hafta arayla 36 yetişkine uygulama sonucu iki uygulama arası korelasyon sayısı yüksek çıkmıştır.

Psikolojik Sağlamlığı Değerlendirme Ölçeği (PSDÖ): Sarıçam ve diğerleri tarafından (2012) Türkçeye uyarlanmış ölçek, bireylerin psikolojik sağlamlık düzeylerini belirlemek için kullanılmaktadır. Ölçek 5'li Likert (1= Hiç katılmıyorum-5=Tamamen katılıyorum) türde olup, 12 madde ve 3 alt boyuttan (sosyal destek, duygusal başa çıkma ve durumsal başa çıkma) oluşmaktadır. Yapı geçerliğinde üç boyutlu model için uygulanan DFA sonucu uyum indeksi değerleri: $\chi^2= 117.28$, $sd= 47$, $RMSA= .060$, $CFI= .97$, $IFI= .97$, $GFI= .96$, $NFI= .95$, $SRMR .49$ olarak bulunmuştur. Ölçeğin faktör yükleri .38 ile .70 arasında sıralanmaktadır. Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları ölçeği bütünü için .81, sosyal destek alt boyutu için .66, duygusal başa çıkma alt boyutu için .73, durumsal başa çıkma alt boyutu için .71 olarak hesaplanmıştır. Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları .38 ile .57 arasında sıralanmaktadır. Bu çalışmada iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları ölçeğin bütünü için $\alpha=.86$ bulunmuştur.

Kısa Azim Ölçeği (K-AÖ): Sarıçam, Çelik ve Oğuz, (2016) tarafından Türkçeye uyarlanmış ölçek, bireylerin azim, sebat ve kararlılık düzeylerini belirlemek için kullanılmaktadır. Yapı geçerliğinde, doğrulayıcı faktör analizi sonucu 8 maddelik 2 boyutlu modelin uyum indeksi değerleri ($\chi^2/sd=2.06$, $p=.00011$, $RMSEA= .046$, $CFI=.95$, $GFI=.94$, $AGFI=.93$, $SRMR=.047$) olup madde faktör yüklerinin .42 ile .77 arasında sıralandığı görülmüştür. Motivasyonel Kararlılık Ölçeği ve Kısa Azim Ölçeği arasında $r=.68$ $p<.01$ önem düzeyinde pozitif ilişki bulunmuştur. Cronbach alfa iç tutarlık güvenilirlik katsayıları ölçeği bütünü için .83, ilginin tutarlılığı alt boyutu için .80, gayrette ısrar alt boyutu için .71 olarak hesaplanmıştır. Test tekrar test güvenilirlik katsayısı .69 olarak hesaplanmış olup

düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayılarının .33 ile .65 arasında sıralandığı görülmüştür.

İşlem

Güçlü Yönler Öz-yeterlik Ölçeğinin Türk kültürüne uyarlama çalışması için 11 Aralık 2017 tarihinde ölçeği geliştiren Lisa Y. FLORES ile e-mail yoluyla iletişim kurulmuş ve ölçeğin Türkçeye uyarlanabileceğine ilişkin gerekli izin alınmıştır. Ölçeğin Türkçeye çevrilme süreci belli aşamalardan oluşmaktadır. Öncelikle ölçek maddeleri araştırmacılar tarafından Türkçeye çevrilmiş ve daha sonra Yabancı Diller Yüksekokulunda okutman tarafından Türkçe'den İngilizceye tekrar çevrilmiştir; iki form karşılaştırılmış Türkçeden İngilizceye çevrilen yeni form neredeyse orijinal forma yakın çıkmıştır. Türkçe Öğretmeni tarafından Türkçe form üzerinde varsa gerekli düzeltmeler yapılmış ve deneme Türkçe formu elde edilmiştir. Türkçe form ve orijinal İngilizce form İngiliz Dili ve Edebiyatından formasyon öğrencilerine (52 kişi) 8 gün arayla uygulanmış ve dilsel uyum değerleri incelenmiştir. İstatistikî değerlerinin uygunluğu görüldükten sonra hazırlanan Türkçe deneme formu, Kişisel Bilgi Formu ve diğer ölçme araçları bir araya getirilerek uygulama formu oluşturulmuş; bu form çoğaltılarak üniversite öğrencileri ile öğretmenlere araştırmacılar tarafından bizzat uygulanmıştır. Uygulama sırasında gerekli açıklamalar yapılmış, kendilerine uygun bir şekilde yanıtlamaları için yönerge okunarak açıklanmış, isim yazmalarının zorunlu olmadığı, isteyenlere araştırma sonucu hakkında bilgi verilebileceği açıklanarak, cevaplarda içten olunmasının en doğru sonuca ulaşmayı sağlayacağı ifade edilmiştir. Uygulamalar yaklaşık olarak 9 dakika sürmüştür. Dağıtılan bu formlar toplanarak, verilerin bilgisayar ortamına aktarılması sağlanmıştır. Araştırmada psikometrik özellikler: Dilsel eşdeğerlik, yapı geçerliği, ölçüt geçerliği, test tekrar test güvenilirliği, iç tutarlık güvenilirlik ve madde analizi ile incelenmiştir. Yapı geçerliği için açıklayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. AFA, en uygun faktör sayısını ve maddelerin çeşitli gizil boyutlarda olup olmayacağını belirler. DFA ise varsayılan ya da belirlenmiş bir faktör yapısının, maddelerin gözlenen kovar-

yans yapısına uygunluğunu sınımlamaktadır. Geçerlik ve güvenilirlik analizleri SPSS/AMOS 23 paket programıyla yapılmıştır. Önem düzeyi olarak $p < .01$ ölçüt alınmıştır.

Bulgular

Dilsel Eşdeğerlik

İki dildeki test puanları arasındaki ilişkinin tespit edilmesi gerektiğinden (Anastasi ve Urbina, 1997, s.141) Spearman Korelasyon katsayısı kullanılmış ve bulgular Tablo 1’de gösterilmiştir. Ayrıca iki dili bilen katılımcıların her bir maddeden aldıkları Türkçe ve İngilizce puan ortalamaları arasındaki farklılık Mann Whitney U testi ile analiz edilmiş ve sonuçlar Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Ölçeğin maddelerinin İngilizce ve Türkçe puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Spearman Korelasyon değerleri

Madde no	Dil	N	\bar{X}	ss	r	p
M1	İngilizce	52	7.02	2.68	.95	.00
	Türkçe	52	7.31	2.38		
M2	İngilizce	52	6.73	2.72	.84	.00
	Türkçe	52	6.60	2.25		
M3	İngilizce	52	6.77	2.56	.82	.00
	Türkçe	52	6.63	2.33		
M4	İngilizce	52	7.60	2.28	.77	.00
	Türkçe	52	7.44	2.06		
M5	İngilizce	52	7.44	2.09	.86	.00
	Türkçe	52	7.21	2.09		
M6	İngilizce	52	7.10	2.39	.74	.00
	Türkçe	52	6.85	1.84		
M7	İngilizce	52	7.81	2.47	.83	.00
	Türkçe	52	7.69	2.04		
M8	İngilizce	52	7.04	2.60	.81	.00
	Türkçe	52	6.90	2.23		
M9	İngilizce	52	7.33	2.31	.70	.00
	Türkçe	52	6.88	1.90		
M10	İngilizce	52	7.63	2.27	.78	.00
	Türkçe	52	7.12	2.08		
M11	İngilizce	52	8.37	2.18	.96	.00
	Türkçe	52	8.63	1.76		

** $p < .01$

Tablo 1’de görüldüğü üzere ölçeğin her bir maddesinin İngilizce ve Türkçe puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Spearman korelasyon değerleri $r_s = .70$ ila $.96$ arasında değişmekte olup; $p < .00$ önem düzeyinde arasında yüksek ilişkiyi göstermektedir.

Tablo 2. Her bir maddenin İngilizce ve Türkçe puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Mann Whitney U testi sonuçları

Madde no	Dil	N	Sıra ort.	Sıralar top	U	p
M1	İngilizce	52	51.20	2662.50	1284.50	.65
	Türkçe	52	53.80	2797.50		
M2	İngilizce	52	54.17	2817.00	1265.00	.56
	Türkçe	52	50.83	2643.00		
M3	İngilizce	52	53.73	2794.00	1288.00	.67
	Türkçe	52	51.27	2666.00		
M4	İngilizce	52	54.01	2808.50	1273.50	.60
	Türkçe	52	50.99	2651.50		
M5	İngilizce	52	54.66	2842.50	1239.50	.46
	Türkçe	52	50.34	2617.50		
M6	İngilizce	52	54.85	2852.00	1230.00	.42
	Türkçe	52	50.15	2608.00		
M7	İngilizce	52	55.22	2871.50	1210.50	.35
	Türkçe	52	49.78	2588.50		
M8	İngilizce	52	54.68	2843.50	1238.50	.45
	Türkçe	52	50.32	2616.50		
M9	İngilizce	52	56.55	2940.50	1141.50	.16
	Türkçe	52	48.45	2519.50		
M10	İngilizce	52	56.70	2948.50	1133.50	.15
	Türkçe	52	48.30	2511.50		
M11	İngilizce	52	51.07	2655.50	1277.50	.61
	Türkçe	52	53.93	2804.50		

** $p < .01$

Tablo 2 incelendiğinde her bir maddenin İngilizce ve Türkçesinden alınan puan ortalamaları karşılaştırılmış ve U değerleri $p < .05$ önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamsız çıkmıştır. Bir diğer ifadeyle İngilizce ve Türkçe formdan alınan puanlar birbirine çok yakındır.

Yapı geçerliği

1. Açıklayıcı faktör analizi (AFA)

AFA için örneklem büyüklüğünün 200 üstünün kabul edilebilir olduğu belirtilmiştir (Loehlin, 2004), fakat madde ve faktör sayısına göre bu sayının değişebileceği unutulmamalıdır. AFA çalışmalarında temel bileşenler analizinden yararlanılmış olup faktör döndürme yöntemlerine başvurulmamıştır. 252 üniversite öğrencisinden elde edilen veriler için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem uygunluk katsayısı .95, Bartlett küresellik testi sonucu $\chi^2=1967.97$ (sd=55, $p<.001$) olarak hesaplanmıştır. Yamaç grafiğine göre özdeğeri 1'den büyük tek faktör olduğu gözlenmiş olup; AFA madde faktör yük değerlerine ilişkin bulgular ise Tablo 3'te gösterilmiştir.

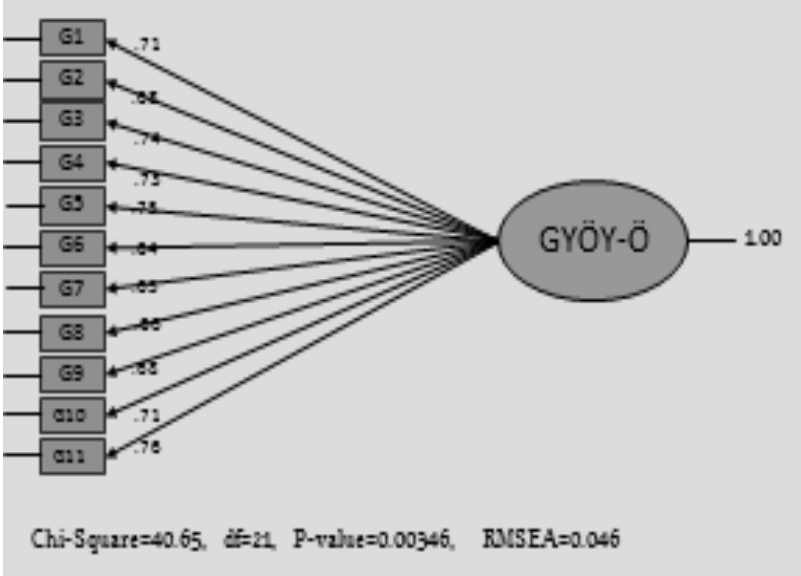
Tablo 3. AFA faktör yükleri ve varyans değeri

Madde no	Yük değerleri	Madde no	Yük değerleri
M1	.809	M7	.831
M2	.781	M8	.784
M3	.834	M9	.810
M4	.819	M10	.722
M5	.862	M11	.734
M6	.800		
Varyans %		63.96	

Tablo 3'te görüldüğü üzere maddeler ölçeğin orijinalindeki gibi tek faktör altında toplanmış ve bu yapı toplam varyansın %64'ünü açıklamıştır. AFA madde faktör yükleri ise .72 ile .86 arasında sıralanmıştır. Faktör yüklerinin .40'dan yukarı olması manidardır.

2. Doğrulayıcı faktör analizi (DFA)

Öğretmen adaylarından elde edilen verilere DFA yapmadan önce varsayımların sağlanıp sağlanmadığı kontrol edilmiş; uç değerler atılmış ve normallik sağlandığı için analize devam edilmiştir. En çok olabilirlik parametre kestirim yaklaşımının tercih edildiği DFA sonucu uyum indeksi değerleri $\chi^2/sd=1.94$ AGFI=95, CFI=95, GFI=96, IFI=96, RFI=.96, SRMR=.046 ve RMSEA=.054 çıkmış, sonuçlar Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. DFA faktör yükleri

Şekil 1’de görüldüğü üzere DFA madde faktör yükleri .64 ila .76 arasında sıralanmaktadır.

Ölçüt bağımlı geçerlik

Benzer ölçek (ölçüt) geçerliği çalışmasında, GYÖYÖ ile PSDÖ ve K-AÖ arasındaki ilişkilere bakılmış sonuçlar Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Ölçekler arası korelasyon değerleri

Değişken	GYÖYÖ	PSDÖ	K-AÖ	\bar{X}	Ss
GYÖYÖ	-	.58**	.59**	79.97	19.88
PSDÖ		-	.51**	47.44	6.56
K-AÖ			-	26.81	4.48

** $p < .01$ (GYÖYÖ=Güçlü Yönler Öz-yeterlik Ölçeği, PSÖ=Psikolojik Sağlık Değerlendirme Ölçeği, K-AÖ=Kısa Azim Ölçeği)

Tablo 4’te görüldüğü üzere GYÖYÖ ($\bar{X} = 79.97$) ile PSDÖ ($\bar{X} = 47.44$) ve K-AÖ ($\bar{X} = 26.81$) arasında $p < .01$ önem düzeyinde sırasıyla $r = .58$, $.59$ pozitif ilişkiler tespit edilmiştir.

Güvenirlilik

Üniversite öğrencilerinden 52 kişilik gruba 2 hafta sonra yapılan uygulama sonucu test tekrar test korelasyon katsayısı $r=.77$ olup; korelasyon katsayısının .70 ile .90 arasında olması ilişkinin çok yüksek olduğunu göstermektedir. Bir başka ifadeyle uygulamadan 2 hafta sonra geçse bile ölçek tekrar uygulandığında yakın değerler veriyordur. Ayrıca öğretmen gruptan elde edilen verilere dayalı Cronbach alfa iç tutarlık güvenirlik katsayısı $\alpha=.94$ olarak bulunmuştur.

Madde analizi

Ölçeğe ait maddelerin birbiriyle ilişkili korelasyon değerlerin tespit etmek için madde analizleri yapılmış ve bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları

Madde no	Düzeltilmiş madde toplam korelasyon	Madde silinirse Cronbach a
M1	.763	.937
M2	.732	.939
M3	.792	.936
M4	.773	.937
M5	.824	.935
M6	.752	.938
M7	.788	.936
M8	.733	.939
M9	.764	.937
M10	.667	.941
M11	.681	.940

Tablo 5'te görüldüğü üzere, düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları .67 ile .82 arasında sıralanmaktadır. Bu katsayıların .30'dan bazı kaynaklarda .32'den yukarı olması gerekmektedir. Dolayısıyla ölçek maddelerine ait değerler bu kriteri sağlamaktadır. Ayrıca maddelerin ayrıricılık indekslerini tespit etmek için alt%27 ve üst %27 gruplara ait t değerlerin incelenmiş sonuçlar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Maddelerin ayırt edicilik indeksleri

No	Ort	Ss	t (Alt-üst %27)	p
M1	5.42	1.47	20.15	.00
	9.60	.73		
M2	5.06	1.59	19.75	.00
	9.47	.76		
M3	5.67	1.66	16.17	.00
	9.40	.76		
M4	6.11	1.41	18.08	.00
	9.61	.61		
M5	6.08	1.25	20.31	.00
	9.60	.59		
M6	5.72	1.47	17.45	.00
	9.43	.82		
M7	6.40	1.95	13.31	.00
	9.76	.43		
M8	5.76	1.73	15.51	.00
	9.45	.74		
M9	6.10	1.46	17.30	.00
	9.58	.64		
M10	6.12	1.54	17.16	.00
	9.69	.59		
M11	7.14	1.80	12.36	.00
	9.97	.18		

** $p < .01$

Tablo 6’da görüldüğü üzere madde (alt-üst %27) ayırt edicilik indeksi puanları $p < .01$ önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.

Tartışma

Güçlü Yönler Öz-Yeterlilik Ölçeğinin Türk kültüründeki psikometrik özelliklerini incelemeyi amaçlayan bu çalışmada öncelikle dilsel uyum çalışmaları yapılmıştır. Her iki dili iyi kullanan katılımcıların ölçeğin hem Türkçe hem de İngilizce formunda her bir maddeden aldığı puanlar neredeyse eşittir. Üstelik maddelerin Türkçe ve İngilizce ifadeleri arasındaki korelasyon değerleri çok yüksektir. Bu bulgulardan hareketle ölçeğin dilsel eşdeğerliği sağlanmıştır denilebilir. Daha sonra yapı geçerliği için iki

farklı veri setine AFA ve DFA yapılmıştır. AFA sonucunda KMO değeri 0.80-0.90 arası olduğu için bu veri grubu için örneklem sayısının faktör analizine uygun olduğu söylenebilir. Ayrıca Bartlett küresellik testinin manidarlık değeri .05 alfa değerinden küçük olduğu için yokluk hipotezi ret edilir. Bu durumda korelasyon matrisi birim matris olmayıp faktör analizi için uygundur (Sarıçam ve Adam Karduz, 2018). Bununla birlikte ölçeğin AFA sonucunda maddelerin faktör yük değerleri .60 ve üstü olması maddelerin faktörle ilişkisinin yüksek (Kline, 1994:6) olduğunu göstermektedir. Buna paralel olarak madde faktör yüklerinin birçok madde için .80 ve üstü olması ilişkinin çok yüksek olduğunu (Guadagnoli ve Velicer, 1988) göstermektedir. Ayrıca açıklanan varyansın %64 olması basit yapılarda kabul edilebilir bir orandır. Kline (1994) kompleks yapılarda her bir faktörün toplam varyansın %15'i toplamda %40'tan fazlasını; basit yapılarda toplam varyansın 2/3'ünü açıklaması gerektiğini belirtmiştir. AFA'dan elde edilen yapının denk olan bir başka çalışma grubunda doğrulanıp doğrulanmadığını tespit etmek için yapılan DFA sonucu uyum indeksi değerlerinden χ^2/sd , AGFI, CFI, GFI, IFI, RFI, SRMR ve RMSEA değerleri alanyazında belirtilen ölçütlere ($\chi^2/sd \leq 2$, AGFI > .95, CFI > .95, GFI > .95, IFI > .95, RFI > .95, SRMR \leq .05, RMSEA \leq .05) göre mükemmel uyum (Brown, 2006; Harrington, 2009; Kline, 2005) göstermektedir. Ölçüt bağıntılı geçerlik çalışmasında GYÖYÖ'nin PSDÖ ve K-AÖ ile $p < .01$ önem düzeyinde .50 üstü ilişki katsayılarına sahip olması alanyazında orta düzeyde ilişki (Alper, 2006) olarak adlandırıldığından ölçüt geçerliliğinin kısmen sağlandığı söylenebilir.

Ölçeğin güvenirlik analizlerinde Cronbach alfa iç tutarlık güvenirlik katsayısının .70'ten büyük (Celik, Akin ve Saricam, 2014; Nunnally, 1974; Saricam ve Canatan, 2015) olması iç tutarlık güvenirliğinin psikolojik testlerde kabul edilebilir olduğunu göstermektedir. Ayrıca test tekrar test güvenirliği için iki uygulama arası korelasyon değerinin .70'ten büyük olması korelasyon değeri olarak yüksek düzeyde ilişkiyi (Alper, 2006) göstermekte olup ölçeğin tutarlılığının iyi olduğunun da göstergesidir.

GYÖYÖ'nün ayırt ediciliği hesaplanırken madde-toplam korelasyonları hesaplanmıştır. Madde-toplam korelasyonunun 0.40 ve üstü olduğu durumlarda madde ayırt edici olarak kabul edilir ve olduğu gibi teste alınabilir (Çetin, Bars ve Bars, 2015). Ölçekte yer alan tüm maddelerin madde-toplam korelasyon değerlerinin .65'ten yukarı olması herbir maddenin iyi

düzyeyde ayırt edici olduğu anlamına gelmektedir. Ayrıca %27'lik alt-üst gruplar arası Mann Whitney testi sonuçları tüm maddeler için anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Bir başka ifadeyle madde ayırıcılık gücü indeks değerlerine göre her bir madde, güçlü yönler öz yeterliliğine sahip olanlar ile olmayanları ayırabilmektedir. Ölçeğin başka kültürlerde uyarlanmasına rastlanılmamış olup, Türkçe ve orijinal formunun yakın geçerlik ve güvenilirlik değerlerine sahip olduğunu söylemek pek de yanlış olmayacaktır.

Sonuç

Bu sonuçlara dayanarak ölçeğin dilsel eşdeğerliliğe sahip, Türk popülasyonundaki bireylerin güçlü yönlerine dair öz-yeterlik düzeylerini değerlendirmede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir. Ölçeğin özellikle kariyer danışmanlığı için önemli bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir. Ölçeğin uyarlama çalışmasında bir uyarlama çalışması için ne tür varsayım ya da gereklilik varsa yapılmaya çalışılmıştır. Fakat ölçeğin ölçüm ve değerlendirme gücünü arttırmaya ilişkin;

- Dil kapsam geçerlik çalışması yapılabilir,
- Paralel formlar ya da iki yarı test güvenilirliği hesaplanabilir,
- Ergen ve lise örneklemleri gibi farklı çalışma gruplarıyla çalışma genişletilebilir.

EXTENDED ABSTRACT

The Psychometric Properties of the Turkish Version of Strengths Self Efficacy Scale

*

Hakan Sarıçam - Abdullah Mert - İsmail Çelik
Dumlupınar University, Uşak University, İbrahim Çeçen University

In the social context, cognitive and emotional reactions would be motivated by the beliefs a person holds about his/her efficacy, which generates the notion of perceived self-efficacy. Self-efficacy in general is defined by Bandura as one's thoughts about his/her ability to achieve. According to Bandura, self-efficacy is a key component of the self-system, which consists of an individual's attitudes, abilities, and cognitive resources.

Strength is the ability to provide consistent, near-perfect performance in a specific task using a set of individual talents, knowledges, and skills. Strengths self-efficacy is the level of one's confidence in her/his ability to practice and apply her/his strengths. Strengths self-efficacy is based on hope, which serves "an activating force that enables people, even when faced with the most overwhelming obstacles, hardships, and difficulties to envision a promising future and to set and pursue goals".

Awareness about strengths self-efficacy increases one's confidence in mastering new domains and enhances one's accomplishments and feelings of personal wellbeing. Strengths self-efficacy may encourage one to set higher expectations for future performances. Therefore, it is important for career counseling. In this study, it is aimed to test the reliability and validity of Strengths Self Efficacy Scale (SSES) in Turkish people and to examine its psychometric properties.

Methodology

Participants

Three study groups were conducted among a total of 416 (252+154+110) Turkish participants aged from 18 to 39. These participants were teachers

and university students and they lived in Agri, Kutahya, and Usak in Turkey.

Instruments

Personal Information Form, the Resilience Appraisal Scale, and Short Grit Scale were used for data gathering.

Procedure

With Lisa Y. FLORES, one of the developers for the adaptation study of the Strengths Self Efficacy Scale was contacted via e-mail and permission for the adaptation to Turkish obtained (11/12/2017). The translation process of the scale into Turkish consists of specific stages. Firstly, the scale was translated into Turkish by researchers, and these Turkish forms were applied to 52 English Language and Literature university students. Thus, the integrity between the two forms is examined. The Turkish forms were then prepared, copied and issued with necessary explanations to the participant students. The completed scales were then gathered, and the data transferred to a computer for analysis. The psychometric properties of the scale was examined with test methods; linguistic equivalence, descriptive factor analysis, confirmatory factor analysis, criterion-related validity, internal consistency, and test-retest. For concurrent validity, the Resilience Appraisal Scale and Short Grit Scale were used. $p < .01$ is based as the level of significance.

Findings

In the cultural and linguistic equivalence study, each items correlation coefficients between the English form scores and the Turkish form scores of 52 participants were found to be $r_s = .70$ to $.96$. According to explanatory factor analysis results, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) measure of sampling adequacy was $.95$ and there was a significant result on Bartlett's test of Sphericity $\chi^2 = 1967.97$ ($df = 55$, $p < .001$). Moreover, it was found that the Turkish form of the SSES had one-dimension just like the original version

and the unidimensional scale explained 64% of variance related to the attribute it measured. In confirmatory factor analysis, fit index values were found as $\chi^2/df=1.94$ RMSEA= .054, AGFI=95, CFI=95, GFI=96, IFI=96, RFI=.96, and SRMR=.046. Factor loadings ranged from .64 to .76. In the concurrent validity, the SSES had significant relationships with the Resilience Appraisal Scale and the Short Grit Scale ($r= .58, .59$, respectively). Cronbach alpha internal consistency coefficient was found as $\alpha=.94$. After the scale was applied to 52 university students from the study group in Kütahya/Turkey at an interval of 14 days, the correlation coefficient between the two applications was found to be $r=.77$. Corrected item-total correlations ranged from .67 to .82. According to t-test results concerning the significance of the difference between the upper and lower 27% of the total mean scores, there is a significant difference in favor of the upper group.

Discussion

For AFA, factor loads are higher than the value .40 which is perfect in the literature. And for path analysis, it can be said that the scale complies very well as a one-dimension and has a perfect fit value. Because the outcome of DFA values are the indicators of perfect compliance such as $\chi^2/sd \leq 2$, AGFI > .95, CFI > .95, GFI >.95, IFI >.95, RFI >.95, SRMR $\leq .05$, RMSEA $\leq .05$. When we look at the results of reliability studies of the SSES, the correlation coefficients which were obtained by Cronbach alpha integrity, item total correlation, and test-retest methods are at an acceptable level. With Cronbach alpha internal consistency reliability coefficient higher than .70 and corrected items total correlation values higher than .40.

Conclusion

Overall results demonstrated that Strengths Self Efficacy Scale can be used for university students and teachers in Turkey as a valid and reliable instrument.

Kaynakça / References

Açıkgöz, K. (2000). *Etkili öğrenme ve öğretme*. İzmir: Kan Yılmaz Matbaası.

- Aktamış, H., Kiremit, H. Ö. ve Kubilay, M. (2016). Öğrencilerin öz-yeterlik inançlarının fen başarılarına ve demografik özelliklerine göre incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 1-10.
- Alper, R. (2006). *Spor bilimlerinde uygulamalı istatistik*. Ankara: Nobel Akademik.
- Anastasi, A. ve Urbina, S.(1997). *Psychological testing* (7th ed.). NJ: Prentice Hall.
- Askar, P. ve Davenport, D. (2009). An investigation of factors related to self-efficacy for java programming among engineering students. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 8(1). Retrieved From [Http://Files.Eric.Ed.Gov/Fulltext/ED 503900.Pdf](http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED503900.pdf)
- Asplund, J., Lopez, S. J., Hodges, T. ve Harter, J. (2007). *The Clifton StrengthsFinder 2.0 technical report: Development and validation*. Princeton: Gallup Press.
- Aşkar, P. ve Umay, A. (2001). İlköğretim matematik öğretmenliği öğrencilerinin bilgisayarla ilgili öz yeterlik algısı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 1-8.
- Bahadır, F. ve Tuncer, M. (2017). Öğretmen adaylarının bilimsel araştırma öz-yeterlikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları açısından değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 12(17). DOI: 10.7827/TurkishStudies.11938
- Bandura, A. (1977a). Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191-215.
- Bandura, A. (1977b). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1990). Perceived self-efficacy in the exercise of control over aids infection. *Evaluation And Program Planning*, 13, 9-17.
- Bandura, A. (1994). *Self-Efficacy*. In V. S. Ramachaudran (Eds.), *Encyclopedia of Human Behavior*. NY: Academic Press.
- Bandura, A. (1995). *Self-efficacy in changing societies*. Cambridge University Press.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. NY: W. H. Freeman.
- Bandura, A. (2006). Guide to the construction of self-efficacy scales. In (F. Pajares and T. Urdan Eds.), *Self-efficacy beliefs of adolescents* (p. 307-337). Greenwich, CT: Information Age.

- Basım, H. N., Korkmazyürek, H. ve Tokat, A. O. (2008). Çalışanların öz yeterlilik algılamasının yenilikçilik ve risk alma üzerine etkisi: kamu sektöründe bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 121-130.
- Bıkmaz, F. H. (2004). Öz-yeterlik inançları. (Y. Kuzgun ve D. Deryakulu Ed.), *Eğitimde bireysel farklılıklar içinde* (s.289-308). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Biswas-Diener, R. (2010). *Practicing positive psychology coaching: Assessment, activities, and strategies for success*. Hoboken, NJ: John Wiley. DOI:10.1002/9781118269633
- Biswas-Diener, R., Kashdan, T. B. ve Minhas, G. (2011). A dynamic approach to psychological strength development and intervention. *The Journal of Positive Psychology*, 6, 106-118. DOI:10.1080/17439760.2010.545429
- Bolat, O. İ. (2011). Öz yeterlilik ve tükenmişlik ilişkisi: Lider-üye etkileşiminin aracılık etkisi. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 11(2), 255-266.
- Brown, T. A. (2006). *Confirmatory factor analysis for applied research*. New York: The Guilford Press.
- Celik, I., Akin, A. ve Saricam, H. (2014). A scale adaptation study related to the examination of adolescents' levels of educational stress. *Üniversitepark Bülten*, 3(1-2), 44-55. DOI: 10.12973/unibulletin.312.4
- Choi, N. (2005). Self-efficacy and self-concept as predictors of college students' academic performance. *Psychology in the Schools*, 42(2), 197-205. DOI:10.1002/pits.20048
- Clifton, D. O. ve Anderson, E. (2002). *Strengthsquest: Discover and develop your strengths in academics, career, on beyond*. New York: Gallup Press.
- Clifton, D. O. ve Harter, J. K. (2003). Strengths investment. In(K. S. Cameron, J. E. Dutton, and R. E. Quinn Eds.), *Positive organizational scholarship* (p. 111-121).San Francisco: Berrett-Koehler.
- Coulibaly, M. ve Karsenti, T. (2013). Étude du sentiment d'auto-efficacité des enseignants du secondaire au niger à l'égard de l'ordinateur. *Mcgill Journal of Education/Revue Des Sciences De L'éducation De Mcgill*, 48(2), 383-401.
- Çapa Aydın, Y. Uzuntiryaki, E., Temli, Y. ve Tarkın, A. (2013). Öz Yeterlik Kaynakları Ölçeği'nin türkçeye uyarlanması. *İlköğretim Online*, 12 (3), 749-758.

- Çetin, B., Bars, M. ve Bars, E. (2015). Matematik umutsuzluk ölçeğinin güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(53), 163-172.
- Daniels, J. A. ve Larson, L. M. (2001). The impact of performance feedback on counseling self-efficacy and counselor anxiety. *Counselor Education and Supervision*, 41, 120-130. DOI:10.1002/j.1556-6978.2001.tb01276.x
- Devonport, T. J. ve Lane, A. M. (2006). Relationships between self-efficacy, coping and student retention. *Social Behavior & Personality: An International Journal*, 34, 127-138. DOI:10.2224/sbp.2006.34.2.127
- DiClemente, C. C., Fairhurst, S. K. ve Piotrowski, N. A. (1995). Self-efficacy and addictive behaviours. In (J. E. Maddux Ed), *Self-efficacy, adaptation, and adjustment: Theory, research, and application* (p. 109-142). New York: Plenum.
- Dubreuil, P., Forest, J. ve Courcy, F. (2014). From strengths use to work performance: The role of harmonious passion, subjective vitality, and concentration. *The Journal of Positive Psychology*, 9(4), 335-349. DOI: 10.1080/17439760.2014.898318
- Ekici, G. (2009). Biyoloji öz-yeterlik ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*,17(1), 111-124.
- Gangloff, B. ve Mazilescu, C-A. (2017). Normative characteristics of perceived self-efficacy. *Social Sciences, MDPI, Open Access Journal*, 6(4), 1-18. DOI: 10.3390/socsci6040139.
- Guadagnoli, E. ve Velicer, W. F. (1988). Relation to sample size to the stability of component patterns. *Psychological Bulletin*, 103(2), 265-275. DOI: 10.1037/0033-2909.103.2.265
- Hodges, T. D. ve Clifton, D. O. (2004). Strengths-based development in practice. *Positive Psychology in Practice*, 1, 256-268.
- Hodges, T. D. ve Asplund, J. (2010). Strengths development in the workplace. In (P. Linley, S. Harrington, and N. Garcea Eds.), *Oxford handbook of positive psychology and work* (p. 213-220). New York, NY: Oxford University Press.
- Jinks, J. ve Morgan, V. (1999). Children's perceived academic self-efficacy: An inventory scale. *The Clearing House*, 72(4), 224-230. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/30189583>
- Kiremit, H. (2006). *Fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin biyoloji ile ilgili öz-yeterlik inançlarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış doktora tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

- Kline, P. (1994). *An easy guide to factor analysis*. New York: Routledge.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling* (2nd ed.). New York: The Guilford Press.
- Korkmaz, İ. (2009). Sosyal öğrenme kuramı. (B. Yeşilyaprak Ed.), *Eğitim psikolojisi gelişim-öğrenme öğretim içinde* (s.218-238). Ankara: Pegem Akademi.
- Kotaman, H. (2008). Özyeterlilik inancı ve öğrenme performansının geliştirilmesine ilişkin yazın taraması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 111-133.
- Kurbanoğlu, S. S. (2004). Öz-yeterlilik inancı ve bilgi profesyonelleri için önemi. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 137-152.
- Lane, F. C. ve Chapman, N. H. (2011). The relationship of hope and strength's self-efficacy to the social change model of leadership. *Journal of Leadership Education*, 10(2), 116-137. DOI: 10.12806/V10/I2/RF6
- Linley, P. A., Woolston, L. ve Biswas-Diener, R. (2009). Strengths coaching with leaders. *International Coaching Psychology Review*, 4(1), 37-48.
- Littman-Ovadia, H. ve Steger, M. (2010). Character strengths and well-being among volunteers and employees: Toward an integrative model. *The Journal of Positive Psychology*, 5, 419-430. DOI:10.1080/17439760.2010.516765
- Loehlin, J. C. (2004). *Latent Variable models: An introduction to factor, path, and structural equation analysis*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Lopez, F. G. ve Lent, R. W. (1992). Sources of mathematics self-efficacy in high school students. *The Career Development Quarterly*, 41(1), 3-12. DOI: 10.1002/j.2161-0045.1992.tb00350.x
- Lopez, S. J. ve Louis, M. C. (2009). The principles of strengths-based education. *Journal of College and Character*, 10(4). DOI: 10.2202/1940-1639.1041
- Lorsbach, A. ve Jinks, J. (1999). Self-efficacy theory and learning environment research. *Learning Environments Research*, 2(2), 157-167. DOI: 10.1023/A:1009902810926
- Luszczynska, A., Mohamed, N. E. ve Schwarzer, R. (2005). Self-efficacy and social support predict benefit finding 12 months after cancer surgery: The mediating role of coping strategies. *Psychology, Health & Medicine*, 10(4), 365-375. DOI: 10.1080/13548500500093738.

- Luszczynska, A., Scholz, U. ve Schwarzer, R. (2005). The General Self-Efficacy Scale: multicultural validation studies. *The Journal of Psychology*, 139(5), 439-457. DOI: 10.3200/JRLP.139.5.439-457
- Luthans, F., Youssef, C. M. ve Avolio, B. J. (2006). *Psychological capital: developing the human competitive edge*. Oxford University Press.
- Maddux, J. E. ve Rogers, R. W. (1983). Protection motivation and self-efficacy: A revised theory of fear appeals and attitude change. *Journal of Experimental Social Psychology*, 19(5), 469-479. DOI: [10.1016/0022-1031\(83\)90023-9](https://doi.org/10.1016/0022-1031(83)90023-9)
- Mert, A., Duman, A. E. ve Kahraman, M. (2019) ortaöğretim öğrencilerinde kariyer karar verme öz-yeterliğinin yordayıcıları olarak benlik saygısı ve algılanan sosyal destek. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty)*, 16(1), 594-619. DOI: 10.23891/efdyyu.2019.137.
- Pajares, F. (1996). Self-efficacy beliefs in academic settings. *Review of Educational Research*, 66(4), 543-578. DOI: 10.3102/00346543066004543
- Pajares, F., Johnson, M. J. ve Usher, E. L. (2007). Sources of writing self-efficacy beliefs of elementary, middle, and high school students. *Research in the Teaching of English*, 42(1), 104-120. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/40171749>
- Peterson, C., Ruch, W., Beermann, U., Park, N. ve Seligman, M. P. (2007). Strengths of character, orientations to happiness, and life satisfaction. *The Journal of Positive Psychology*, 2, 149-156. DOI:10.1080/1743976070122893
- Ramos-Sánchez, L. ve Nichols, L. (2007). Self-efficacy of first-generation and non-firstgeneration college students: The relationship with academic performance and college adjustment. *Journal of College Counselling*, 10(1), 6-18. DOI:10.1002/j.2161-1882.2007.tb00002.x
- Sakız, H., Ekinci, N. ve Sarıçam, H. (2019). Teachers' perceptions of their school managers' skills and their own self-efficacy levels. *International Journal of Leadership in Education*. Advance online Publication. DOI: 10.1080/13603124.2018.1562094
- Sarıçam, H. (2015). Mediating role of self-efficacy on the relationship between subjective vitality and school burnout in Turkish adolescents. *International Journal of Educational Researchers*, 6(1), 1-12.

- Sarıçam, H. ve Adam Karduz, F. F. (2018). Sosyal medya kullanım bozukluğu ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 9(2), 116-135. DOI:10.21031/epod.335607
- Sarıçam, H. ve Canatan, A. (2015). The adaptation, validation, reliability process of the Turkish version Orientations to Happiness Scale. *Üniversitepark Bülten*, 4(1-2), 7-15. DOI: 10.12973/unibulletin.412.1
- Sarıçam, H. ve Sakız, H. (2014). Burnout and teacher self-efficacy among teachers working in special education institutions in Turkey. *Educational Studies*, 40(4), 423-437. DOI: 10.1080/03055698.2014.930340
- Sarıçam, H., Çelik, İ. ve Oğuz, A. (2016). Kısa azim (sebat) ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(2), 927-935. DOI: 10.7884/teke.622
- Sarıçam, H., Ilbay, A. B., Uysal, R., Çardak, M. ve Akın, A. (2012, May). Turkish version of the short form of resilience appraisal scale: the validity and reliability study. Paper presented at the *International Counseling and Education Conference 2012 (ICEC 2012)*, Istanbul, Turkey. DOI: 10.13140/RG.2.1.4252.1201.
- Schunk, D. H. (1991). Self-efficacy and academic motivation. *Educational Psychologist*, 26(3-4), 207-231. DOI: [10.1207/s15326985ep2603&4_2](https://doi.org/10.1207/s15326985ep2603&4_2)
- Schunk, D. H. ve Pajares, F. (2010). Self-efficacy beliefs. In (S. Järvelä Ed.) *Social and Emotional Aspects of Learning* (p. 668-672). Oxford: Elsevier Academic Press.
- Senemoğlu, N. (2009). *Gelişim öğrenme ve öğretim: kuramdan uygulamaya*. (Geliştirilmiş 15.Baskı.) . Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Snyder, C. R., Shorey, H. S., Cheavens, J., Pulvers, K. M., Adams III, V. H. ve Wiklund, C. (2002). Hope and academic success in college. *Journal of Educational Psychology*, 94(4), 820.
- Stajkovic, A. D., Luthans, F. (1998a). Social cognitive theory and self-efficacy: Going beyond traditional motivational and behavioral approaches. *Organizational Dynamics*, 26, 62-74.
- Stajkovic, A. D. ve Luthans, F. (1998b). Self-efficacy and work-related performance: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 124, 240-261. DOI:10.1037/0033-2909.124.2.240.

- Tsai, C. L., Chaichanasakul, A., Zhao, R., Flores, L. Y. ve Lopez, S. (2014). Development and validation of the Strengths Self-Efficacy Scale (SSES). *Journal of Career Assessment*, 22(2), 221-232. DOI: 10.1177/1069072713493761.
- Tiyuri, A., Saberi, B., Miri, M., Shahrestanaki, E., Bayat, B. B. ve Salehiniya, H. (2018). Research self-efficacy and its relationship with academic performance in postgraduate students of Tehran University of Medical Sciences in 2016. *Journal of Education and Health Promotion*, 7, 11. DOI:10.4103/jehp.jehp_43_17
- Uysal, İ. (2013). Akademisyenlerin genel öz-yeterlik inançları: AİBÜ Eğitim Fakültesi örneği. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2).
- Verroen, S., Gutteling, J. M. ve De Vries, P. W. (2013). Enhancing self-protective behavior: Efficacy beliefs and peer feedback in risk communication. *Risk Analysis*, 33(7), 1252-1264. DOI: 10.1111/j.1539-6924.2012.01924.x
- Wood, R. ve Bandura, A. (1989). Impact of conceptions of ability on self-regulatory mechanisms and complex decision making. *Journal of Personality and Social Psychology*, 56(3), 407-415. DOI: [10.1037/0022-3514.56.3.407](https://doi.org/10.1037/0022-3514.56.3.407)
- Yıldırım, F. ve İlhan, İ. Ö. (2010). Genel Öz-Yeterlilik Ölçeği Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 21(4), 301-308.
- Yılmaz, M., Gürçay, D. ve Ekici, G. (2007). Akademik özyeterlilik ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 253-259.
- Zimmerman, B. J. (1995). Self-efficacy and educational development. In (A. Bandura Ed). *Self efficacy in changing societies*. New York: Cambridge University Press.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Sarıçam, H., Mert, A. ve Çelik, İ. (2019). Güçlü yönler öz-yeterlilik ölçeğinin Türkçe versiyonunun psikometrik özellikleri. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14(20), 288-313. DOI: 10.26466/opus.587269